

anden Opfattelse gjældende med Hensyn til Dp-
fyldelsen af det paagjældende Grundlovsbud, vil
man komme til at vente overmaade længe. Da
vil en Reform, hvortil en daglig Trang vistnok
kan spores, absolut blive stød tilside, og at man
skulde tro eller kunne gjøre sig Haab om at be-
nytte Trangen til en Reform paa dette Omraade
som et Middel til at fremtvinge den i Grund-
lovens § 75 i Udsigt stillede kirkelige Forsatning,
vil vistnok være en sværmerisk Løst, dertil
er dette Forslag vistnok langt fra vigtigt nok.
Det forekommer mig, at, naar man nu maa stille
sig paa den Maade, og naar, saavidt jeg kan se,
i en Række af Aar tidligere Regeringer have
fundet at maatte stille sig paa det Punkt at sige:
Vi komme ikke frem ad den Vej, vi komme ikke
frem paa det Punkt, vi kunne ikke paa den Maade
faae opfyldt, hvad vi anse for at være Grundlovens
bestemte Fordringer — da bleve Forholdene ingen-
lunde bedre derved, at man paa det Omraade,
som dette Lovforslag angaar, stiller de kirkelige
Autoriteter, Kirkens Funktionærer, de Personer,
hvorigjennem Kirken taler til Folket, paa den
Maade, at de ikke blot ikke faae nogen Leilighed
til at udtale Kirkens Standpunkt med Hensyn til
det Spørgsmaal, som her ligger for, altsaa med
Hensyn til saadanne Vgtestaber som dem, der her
er Tale om, men at ogsaa disse Funktionærer
tvinges til selv at udføre det, som Kirken maatte,
hvis den havde en Forsatning, havde et Organ,
hvorigjennem den kunde udtale sig, vilde stille sig
imod, ikke vilde billige, og som man ialtsald maa
erkjende, at de paagjældende kirkelige Funktionærer
have ikke ringe Grunde for at anse som ikke stem-
mende med, hvad der er deres kristelige Overbe-
visning. Der er her et Punkt, hvor det er saa
langt fra, man kan negte, at der kan være noget
Rimeligt og Berettiget i disse kirkelige Funkti-
onærers Uvil og Frygt overfor den Maade, hvort-
paa Staten i Aarhundreder har fillst sig til dette
Forhold, at det vel tvertimod maa siges, ialtsald
efter Lægmands Forstand, at det vistnok er ube-
gribeligt Andet, end at de i Biblen have Hjemmel
for den Opfattelse, som har drevet en Mængde
Præster til at vægte sig ved at udføre disse Hand-
linger, som Staten har paabudt dem at udføre.
Underledes har jeg ikke opfattet det, og det er
ialtsald en Kjendsgjerning og har været saaledes,
jeg veed ikke hvor længe. Min Erfaring i saa
Henseende gaar 25 Aar tilbage i Tiden. Jeg
havde for 20—25 Aar siden den rigeligste Lei-
lighed til at se de uhyre Ulemper, der fulgte af
det Forhold, idet Ministeriet befandt sig overfor
den Situation, at det var blevet omtrent epidemisk
mellem Præsterne at negte at udføre Traktiltes
Bielse (Bri: Det er rigtigt!). Det var netop
det, jeg bemærkede, at jeg har ikke kunnet se re-
tere, end at de havde en vis Hjemmel derfor i
Biblen; men det er naturligtvis Noget, jeg ikke
er kompetent til at udtale nogen Mening om. Jeg

havde, som sagt, den rigeligste Leilighed til i
Ministeriet at se de høist beklagelige, for ikke at
sige forargelige Situationer, som derved kom frem,
idet de Paagjældende, som ikke havde nogen som-
helst anden Vej til at opnaa Bielse, selvsølgelig
trængte paa hos den Autoritet, der stod i Spidsen
for disse Sager, med Fordring paa, at den skulde
skaffe dem, hvad de havde lovmæssigt Krav paa.
Selvsølgelig gyste dog den øverste Autoritet til-
bage for — idetmindste gjorde den det dengang
— at gjøre det, der jo var det Æneste, der var
at gjøre, nemlig at paalægge kristelige Præster
under Trusel af Embeds Fortabelse at udføre
Noget, der stred mod deres kirkelige Overbevis-
ning, og som de mente var dem forbudt i Biblen.
Det var den Situation, der var tilside, og som
frembød yderst latterlige, men meget forargelige
Tilfælde, der staa grant for min Grindring fra
de sidste Aar, jeg var i Ministeriet, hvor Folk i
flere Aar stadig bombarderede Ministeriet med efter
min Mening temmelig berettigede Injurier i An-
ledning af, at det ikke kunde skaffe dem den
Bielse, hvorpaa de efter Statens Love havde
Krav. Det forekommer derfor mig, at der ikke i
nogen Henseende kan være nogen Tvivl om, at
det vilde være heldigt, om man kunde komme over
det Dilemma, som saaledes finder Sted, og jeg
ser ikke, at der er nogen anden Vej til at komme
ud af dette Dilemma, end at tillade borgerlig Bielse
for saadanne Tilfælde. Jeg ser heller ikke, at
Staten derved i mindste Maade gjør sig skyldig
i Noget, der kunde kompromittere dens Værdighed
overfor Mand, som den maa betragte som sine
Embedsmænd, ligesom de ganske vist ere Kirkens
Embedsmænd; der ser jeg virkelig ikke. Under
den nuværende Situation er Staten jo, naar den
ikke vil kompromittere sin Værdighed, nødt til at
tvinge dem til at handle imod deres kristelige
Overbevisning. (Berg: Det gjør den ikke!).
Nei, det gjør den ikke, men derved kompromitterer
den aabenbart sig selv, idet den erkjender dem for
at være sine Embedsmænd; hvortimod man ved at
gaa den Vej i saadanne Tilfælde at lade borgerlig
Bielse finde Sted, ganske vist paa en Maade gaar
uden om Spørgsmaalet, man undgaar baade at
kompromittere sig selv og at tvinge de Paagjæl-
dende til at foretage Noget, som strider imod deres
Overbevisning. Jeg kan ikke se Andet, end at
det er rimeligt og fornuftigt, og ligesom jeg der-
for er stemt for den første Del af dette Forslag,
saaledes maa jeg forøvrigt sige, at det ogsaa fore-
kommer mig, at der er noget Rimeligt og Na-
turligt i den anden Del deraf, at man under de
forhaandenværende Forhold — hvor det paa Grund
af, at man ikke har nogen Forsatning for Kirken,
ikke lader sig afgjøre, hvorledes Kirkens Stilling
som saadan er til dette Spørgsmaal — da netop
lader dette være overladt til, hvad de enkelte Præ-
sters Samvittighed tilsiger dem med Hensyn til,
om de kunne foretage saadanne Skridt eller ikke.